

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó

brassói, fogarasi, hosszafalusi és zernesti, diós-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinki, segesvári és szent-ágothai kir. járásbíróságok hivatalos hirdetője.

MÉGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Csergepiacz 148 sz., I. emelet, hol a szerkesztő naponta 4-5 óra között található.

Nagy-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Horváth László társszerkesztőhöz Segesvárra, Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Gyönygyóssy István társszerkesztőhöz Diós-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓ-HIVATAL

Alexi könyvnyomdája, Színház-utca 95. szám, hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyílt-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETÉSI ÁR

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos garmond-sor vagy annak helye 5 kr. (1-10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknek kedvezmény. Minden egyes hirdetés után még külön 30 kr. bélyeg-díj fizetendő.

Nyílttér közlemény sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK:

Brassóban a kiadóhivatalban. Budapestben Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus); Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

Brassó, 1890. május 13.

II. (R.) Az egységes középiskola kérdésével foglalkozó első cikkünkben *) utaltunk azon tényezőkre, melyek hatása alatt az egységes középiskola eszméje született s igértük, hogy ez alkalommal azzal foglalkozunk, miképpen véljük az egységes középiskolát szervezendőnek.

Mielőtt erre rátérnénk, szükségesnek tartjuk minden kétséget kizáró módon meghatározni, mit értünk az egységes középiskola alatt, s e célból, röviden összegezve az előző cikkben elmondottakat, vessünk egy pillantást arra, hogyan keletkezett a mai, nem egységes középiskola.

A tudományok rohamos haladása, az encyclopedikus irányt lehetetlenné tette, szükség-szerűen maga után vonta a specializálást; ez ismét visszahatással volt a tudományok fejlődésére s azoknak még sokszorta nagyobb mérvű haladását idézte elő. Ma az emberiség axiomaként fogadja el a tételt, hogy specializálás vagy — mondjuk — lehető részletes munkafelosztás nélkül haladás nem lehetséges. Egy-egy szakban emelkedjék az egyes ember a tökély lehető legmagasabb fokáig, ez biztosítja legjobban saját magának s az összességnek érdekét, jólétét.

Az emberi társadalom ezen gazdasági elve okozta azt is, hogy a különböző életpályák előkészítésére különböző középiskolákat is alakítottak; ez teremtette meg a gymnasium mellett a reáliskolát, ez teremtette meg, ha szakiskoláknak nevezzük is ma, a kereskedelmi középiskolát, az ipariskolákat, az alsó fokú gazdasági tanintézeteket, ez a polgári iskolákat is stb., melyek mind annyitát a gymnasium vagy részben annak alsó négy osztálya helyettesítette.

Ha ezt szemmel tartjuk, nem zárkozhattunk el az elől, hogy az ugynevezett egységes középiskola tulajdonképp nem haladást, de retrograd lépést jelent; az visszatérés egy állapotra, mely már volt, mert hisz 25 év előtt a gymnasium tényleg egységes, és igazán egységes közép iskola volt.

*) Lásd a „Brassó“ 54. számát.

Lehetséges-e oda visszatérnünk?

E kérdésre — azt hiszem — az egész országban mindenki csakis határozott „nem“-mel válaszolhat. Ezt nem akarhatja s nem akarja a miniszter sem.

Ma csak arról lehet szó, hogy a gymnasium s a reáliskola összeolvassassék egy új szervezett középiskolává, illetőleg s helyesebben miután hazánk 151 gymnasiuma mellett a létező 29 reáliskola amugy is alig tesz számot, ez utóbbiaknak beszüntetése s egyidejűleg a gymnasiumi tanterv és tanrendszer radikális reformja jöhet szóba.

A reáliskolák beszüntetését, s nehogy félreértessem, szükségesnek tartom azt külön is kiemelni, oly értelemben veszem, hogy mint olyanok szüntettének be s átalakittatnak a reorganizált gymnasium mintájára.

Középiskolai oktatásügyünk eredményeivel a közoktatási kormány nincs megelégedve, a reform célja nagyobb sikert, fokozottabb eredményt biztosítani. Ama szervezendő új középiskolában tehát többet kell tanítani vagy legalább a tanulóknak többet kell tanulniok, mint a mennyit tanultak eddig akár a gymnasium, akár a reáliskolában; mert hogy nagyobb eredményt érjenek el, ha kevesebbet tanulnak, ezen tannak még nem akadt apostola.

Vegyük tehát a fentebbiek alapján, kiindulási pontul a mai gymnasiumot s nézzük miképpen lenne az újja szervezendő, hogy megtartva a maga előnyeit eleget tegyen azon követelményeknek, melyeket a kor realistikusabb iránya, melynek szolgálatában kiválóan a reáliskola áll, eleget tehessen.

Aligha fogunk lemondhatni azon követelményről, hogy a tanuló anyanyelvén kívül legalább egy, de lehetőleg két modern nyelvet elsajátítson. Az egyikre nézve meg kell követelnünk, hogy ne csak értse, de beszélje is, ez bizonyára a német lesz; a másik nyelvre nézve mely lehetne a francia, az angol vagy az olasz nyelv — kívánatos volna, hogy ne minden iskolában ugyanaz legyen a modern nyelv; sőt még kívánatosabb, hogy minden iskolában szabad választása legyen a tanulóknak, mely második irodalmi modern nyelvet akarja tanulni, — a másik nyelvre nézve meg lehetne

elégednünk azzal, hogy folyékonyan olvassa annak irodalmi termékeit. Természetesen megmarad e mellett a gymnasium sorvadó gerinczét képviselő latin nyelv.

Ez az egyik irány, melyben a gymnasiumi tananyag bővítendő lesz, de jönnek még a természettudományi szakok és a rajz. Amazok közül a vegytan lenne új tantárgyként fölveendő, a természettudományok többi szakjainak tanítása pedig ki volna bővítendő. A szabadkézi rajz s az ábrázoló geometria, mint új tantárgyak lesznek felveendőek.

Miután a gymnasium tananyagából a görögön kívül mást exstirpálni nem igen lehet s a görög nyelv elhagyása által nyert 19 óra távolról sem compensálja az új tantárgyak tanítására szükségelt időt, a heti tanórák számának gyarapítása pedig szintén nem lehetséges: véleményünk szerint az egységes középiskola csak úgy valósítható meg, ha a középiskolai tanfolyam 8 évről legalább 10 évre hosszabbíttatik meg, sőt komoly aggályaink vannak, ha valjon így is megvalósítható-e a dolog, a nélkül, hogy a tanulók tulterhelteséről már ma is süstört hangoztatott, nézetünk szerint most jogosulatlan panaszt nagyon is jogosulttá ne tegyük.

Vajjon nemzetgazdasági tekintetből kívánatos-e oly reform, melynek eredménye, hogy hazánk polgárainak nagy része az átlagos életkor tekintetbe vételével, két évvel kevesebbet éljen a közügynek, e kérdésre feleljen a nemzetgazdaság tudora.

Mi azt hisszük, hogy az egységes középiskola megalkotását e tényállás meggyúsítja; de ettől eltekintve sem tartjuk megvalósíthatónak, mert anyagi és szellemi erőnk sem képes ez iskola létesítésére. Nem zárkozhunk el az elől, hogy az eszmében sok a csábító s hogy a papiroson azt nagyon is szépen lehetne szervezni; alkothatnánk törvény útján iskolát, mely a középiskola ideális hivatását nagyon megközelítené, de azt megvalósítani képesek nem volnánk, a mint hogy nem voltunk képesek az ugyancsak ideálokat szem előtt tartott népoktatási törvényt megvalósítani.

Korunk a munka felosztás elvét uralja s minden intézkedés, mely ezzel ellentmondásban van, nézetünk szerint reactionarius intézkedés;

A „BRASSÓ“ TÁRCZAJA.

A fehér kamélia.

— Angol történet. —

A „Brassó“ számára átdolgozta dr. Boros.

(Vége.)

Vane kisasszony kérdőleg tekintett reám s mosolyogva mondá:

„Majdnem eltalálta, uram; egy ismeretlen tisztelővel hízlegek magamnak, a ki névtelen írásban föl-szólított, hogy e hét egyik estélyén itt találjon az operában; én azonban nem birtam ráhatározni magamat, ma is csupán atyám akarátának engedtem és így az ismeretlen imádó meg lehet elégedve.“

„Ugy látszik azonban, hűtelen a tolakodó“, viszonozám, a látócsőm alá rejtve a szégyenpirt, — „sehol sem bírom fölfedezni az ismertető jelt, azt a fehér kaméliát.“

„Sajnálom,“ mondá Vane kisasszony hozzám, — „nemde elismeri ön is, hogy fölötte udvariatlan tisztelőnek kell lennie?“

„Szegény ifju!“ — vágott közbe szánalommal a jószívű Laurence asszony, — „első pillantásra lángrollobbant kegyedért, de nem mer közeledni.“

„Bizonyára! Minden az első találkozástól függ“, mondám jelentősen, szinleg ismét a közönséget kímélve.

Midőn pillantásom Edithével találkozott, nem kerülte el figyelmemet, hogy valami különös gondolat jár eszében, a melyet elfojtania nagy fáradságába került. Közömbös dolgokra fordítottam a társalgást, hanem ő elfogulatlan mosolya ellenére egyre szórakozottabban válaszolt.

„Látogatja-e ön gyakran az operát?“ — kérdé végre. „E héten legalább negyedíkszer“ — válaszoltam meggondolatlanul, de egyuttal a legnagyobb zavarban, a hogy levelem eszembe jutott.

Gyorsan röptek el az esti órák. Engem nem érdekelt Patti, nem semmi egyéb, mint egyedül csak ő. Ugy tetszék, Laurence asszony igen örült az Edithtel folytatott bizalmas és élénk társalgásnak.

Hanem mint mindennek, úgy ennek az estének is vége lett. Csak az az édes-bus kötelesség várt még reám, hogy Edithet kocsijához kísérem. Azután együtt mentem Laurence asszonynyal házáig, elbucuztam s tele szívvel mentem haza. Fehér kaméliámat azonban nem találtam sehol, észrevétlenül kiesett zsebemből a színházban. Jó, hogy nem volt többé már

szükségem reá, nyugodtan tértem pihenőre s Vane Edithről álmodtam.

S. Bafejezés.

Laurence asszony, kire nézve, mint azon asszonyokra, a kik éltük delén vagy azon is túl vannak, valóságos életszükséglet mások házassági terveivel foglalkozni, csaknem minden nap meghívott magához s a véletlen úgy hozta magával, hogy ez idő tájban Edith is mindannyiszor ott volt. Így az ezredest is közelebből megismertem s fölszólított, hogy keressem őt fel gyakran Worcester-Squareben. Örömmel tettem s Edith ilyenkor mindig szíves házinőként fogadott.

A szerelem egyre mélyebb s izmosabb gyökeret vert szívemben; sőt lassanként azt tapasztaltam, hogy ő is vonzódik hozzám s a legbensőbb egyetértés uralkodik közöttünk. Mily kevélyen s boldogan lovagoltam most én magam mellette a parkon keresztül, vidáman gondolva arra a napra, mikor még csak a távolból nézhettem reá olthatatlan vágyakozással.

Egy szép nyári délután, mikor Edith az át-tánczolt éj után igen fáradtnak érezte magát arra, hogy kilovagoljon, szobájában magunkra voltunk s igen kellemesen mulattunk együtt. E pillanat önbizalmat adott s arra a merészségre bátorított, hogy

a munkafelosztásnak tehát maradnia kell a középiskolaügy terén is, s ennek consequenciája, hogy egységes középiskola ma többé nem szervezhető, mert a középiskolának a gyakorlati pályákra előkészítő tananyaga is több, mint a mennyit egy agy elbir, azt is meg kell osztani.

A mit gróf Csáky Albin, vallás- és közoktatási miniszter akar, a mennyire eddigi nyilatkozatai sejtetik, tényleg nem is ily és egyáltalán nem is egységes középiskola, de ha szabad elnevezésére egy barbár szót gyártanunk: valóságos többséges középiskola, melynek tanulói nem mind egyöntetű, egyforma előkészültséget nyernek, de ki ilyet, ki amolyat, egyéni hajlamainak, kívánságainak megfelelőleg.

Ily szervezeti középiskola szószólója hazánkban évek óta Felméry Lajos, a kolozsvári egyetem nevelés-tudományi tanára. S bár egyelőre nem tudjuk, a miniszter tervei mennyiben találkoznak a Felméry által tervezett középiskolával, mégis hogy a kérdésben olvasóinkat tájékoztassuk, befejező cikkünkben Felméry kombinált középiskolájának tervezetét fogjuk megismertetni, utalva egyúttal azon nehézségekre is, melyek véleményünk szerint ez iskola megvalósításának is útját állják.

Belföld.

A képviselőház f. hó 9-én tartott ülésének tiz pontból álló tárgysorozata másfél óra alatt elintéztetett. Az itélőtáblai törvényjavaslatot a ház harmadszori felolvasásában is elfogadta. Az Emich által referált kereskedelmi és hajózási szerződésre vonatkozó javaslat szintén elfogadottnak; a kőfejtőtelepekre vonatkozó jelentést pedig tudomásul vette a ház.

Felvinczy Gál Jenő öt rendbeli mentelmi ügyet adott elő s a ház mindenikben a mentelmi bizottság javaslatát fogadván el, Györffy Gyula és Mikó Árpád, Kapotsfy és Hentaller, Szendrey és Jeszenszky László képviselők mentelmi jogát felfüggesztette.

Csupán Kapotsfy mentelmi ügye keltett vitát, melyben Polónyi, Szederkényi és Ugron Gábor, kik a kiadatás ellen szoltak és Gál Jenő előadó, ki a mentelmi jog felfüggesztését javasla, vettek részt. A vita vége az lett, hogy a ház 68 szavazattal 52 ellenében Kapotsfy mentelmi jogát felfüggesztetni határozta.

Végül a Lőrinczy György által előadott kérvények intéztettek el — és pedig mindenben a kérvényi bizottság javaslatai szerint.

A május 10-én tartott ülésben az országgyűlés harmadik ülésszakának berekesztéséről szóló királyi leirat felolvasatván, a negyedik ülésszak tegnap nyitott meg, melyen a ház tisztviselői választottak meg; a mai ülésen pedig a bizottságokat alakították meg.

A szerdai ülésnek napirendjére, eddigi megálapodás szerint, a görög nyelvre vonatkozó törvényjavaslatot tűzik ki. Ha a honossági törvénynek revisióját illető Irányi-féle javaslat a képviselőháznak

keddi avagy szerdai ülésén beadatik és ekként azt az igazságügyi bizottság, hova utasítottai fog, még e hét folyamán letárgyalhatja és arra vonatkozó jelentését beadhatja, akkor e javaslat tárgyalása már a jövő hét elején, 19-én vagy 20-án megkezdhető volna. Eme két javaslaton kívül csakis a Weckerle pénzügyminiszter által az „italmérési jövedékről” szóló törvény kiegészítését tárgyaló javaslat, mely a jövő hét folyamán adatik be a házhoz, kerül a delegatiók összeülése előtt tárgyalás alá. A napirendre kitűzendő javaslatok elintézésére e szerint — a delegatiók ülésének kezdetéig — még nagyobb vita esetére is elégséges idő marad.

A delegatiók előreláthatólag június hó 4-én fognak összeülni.

Román lapszemle.

Elég nagy csapás, de úgy van, mint a „Gazeta” írja, hogy Bethlen András gróf m. kir. földmívelési miniszter is méltó az ő társaihoz. Mivel érdemelte meg ezt a kitüntetést? Azzal, hogy rendeletet bocsátott ki, hogy a marhalevelek magyar nyelven is töltsenek ki. Szép reményű miniszter, a ki azt kívánja, hogy a poporu tanuljon meg magyarul, nem pedig a hivatalnokok románul. „Csodálatos logika! — így kiált fel, — még Ázsiában sem lehet párját találni.” Soha sem enjen a „Gaz”- Ázsiába; elég lesz, ha Romániába megy, megtanítják ott, hogy hogyan kell az állam nyelvét megbeesülni. Nem is ártana neki egy kis lecke.

Kicsike dolog, ez úgy-e tisztelt olvasóm! No, de irok hát nagyobbat is.

„Ezer év óta, mióta a turán magzat Árpád kapitány alatt ide letelepedett, nem irtak olyan képtelenséget és durva hazugságot, melyek a történelmet és tényeket annyi arcátlanossággal támadják meg, mint ezt a „Nemzet” aprói, a kormány fizetett szolgálai cselekszik.”

„Halljátok meg, jó emberek és dermedjete meg mit mondanak a magyar kormány védői, hogy mi, ennek a hazának — melynek nincs neve. — legrégibb lakói, idegenek vagyunk itt? Ime ismét az Aprobáták és Compiláták idejét éljük, midőn tisztán megmondották, hogy az oláhokat csak addig tűrik meg, meddig a fejedelmnek és birtokosoknak tetszik.” Folytathatnám még a „Gazeta” ezen förmedvényeit, melyek Titán Laczira emlékeztetnek, de minek? Mi szurta meg ennyire? Az, hogy miért merte azt írni a „Nemzet”, hogy a magyar itt nem nemzetiség, mint a többiek, hogy joga van a magyar nyelvet terjesztetni, épen mint Romániában a román; hogy nincs joga egyetlen nemzetiségnek sem románizálni, tótizálni vagy germánizálni. Csak ennyi a nagy felháborodásnak oka. A „Gazeta” szerint elmúlt az az idő, midőn mi ilyeneket irhattunk; nem eszünk mi abból, csak magunkat tesszük nevetségessé a művelt közönség, az az hogy a „Gazeta” tulzói előtt. Igen későre ébredtünk fel erre, így busít a „Gazeta.” Hát aztán miért förmedt fel olyan rettenetesen?

Czenkalji.

bevallottam nyíltan szerelmemet s kértem, hogy legyen örökre enyém.

Elpirult; hallgatagon ált egy ideig, azután így szolt:

„Mielőtt felelnék, egy vallomást kell tennem, de ne magyarázza azt káromra.”

„Edith — Vane kisasszony! — lehet-e kegyedet más, mint jó oldalról ismerni? Beszéljen!”

„Emlékezik-e még arra az estére, a melyen azt reméltem, hogy az operában megtalálom azt a fehér kaméliás férfit?”

„Bizonyára. Hát feledhetném-e azt az estét, a melyen megismerkedtünk?”

„Az az ur valóban ott volt, habár ön nem akarta látni”, mondá gunyos czélzással.

„Lehetséges-e?” kérdém szomoruan, mert hisz rajtam kívül más is viselhetett fehér kaméliát s én nem vettem észre az illetőt.

„Igen, válaszolt földre süttöt szemekkel, — és azt a férfit azóta már nagyon gyakran láttam.”

Elátkoztam Teddy tanácsát ezerszer egy pillanat alatt. Egy második bizonyosan javára használta föl levelem titkát.

„És, és” — hebegtem kétségbeesetten, — „habár nincs jogom e kérdéshez — viszonozza-e kegyed azt a szerelmet?”

„Nem tagadhatom”, válaszolt halkán, vörösre gyúlt arczezal.

Arczomat kezeimbe rejtém s hangosan föl-zokogtam. Ezzel az egy szóval egemből kulltam alá. Legfájdalmasabb pedig az volt reám nézve, hogy saját hibám miatt vagyok megcsalva.

Nevetés hangzott fülembé. Csak Edith-től jöhetett, a ki mellettem ült s még gyönyörködhetett kétségbeesésem.

„Kegyed nagyon megsértett, kisasszony”, mondtam ingerültem.

Nevetve kérdezé:

„S ugyan mivel?”

„Hogy mivel sértett meg? Hát nem sérelem, nom halálos bosszuság-e az, hogy ki is nevet, ugyanakkor, midőn azt kell hallanom, hogy egy más dícselkedhetik szerelmével?”

„Ezt nem mondtam.”

„Talányok megfejtésében nem vagyok mester; kérem világosabban.”

„Csak azt mondtam” — viszonzá félre fordulva egy kisé, — „hogy azt szeretem, a ki azon az estén elvesztett egy fehér kaméliát a színházban, most meg azt állítja, hogy megcsaltam...”

Ezzel elővonta a fehér kaméliát s angyalian mosolygott.

Végre karjaim közt tarthattam sok szenvedésem okozóját; a főnykép eredetije enyém volt.

A fehér kamélia nem hiába tört össze és Teddy tanácsa mégis a legokosabb volt.

Válasz a „Brassó” „Kis-Küküllő megyei krónika” czimű közleményére.*)

A »Brassó« f. évi április 29-iki és május 3-iki számaiban »Kis-Küküllőmegyei krónika« czim alatt egy folytatólagos közlemény látott napvilágot, mely kapcsolatosan a Kis- és Nagy-Küküllő vármegyék tanterületében szervezendő segédtanfelügyelői állás ügyéve csekély személyemet oly támadásban részesíti, hogy ellene a benne foglalt valótlanosságok — és csak ezek alapján — fölvilágosítást nyújtani sértett önértetem parancsolja.

Személyem ellen irányuló és a valódi tényállást elferdítő közlemény a közvéleményt tévutra szándékozik vezetni, a mennyiben személyemet úgy tünteti föl, mint a ki — jóllehet az irtokságra szükséges képesítésen kívül semminemű qualificatióval nem bír és a népoktatáshoz semmit sem ért — mégis segédtanfelügyelői állásra van kijelölve.

Kifogásolja e két rendbeli cikk — melyeknek beküldője Gyöngyössy István dicső-szentmártoni polgári iskolai igazgató — képesítésemet, bölcsen elhallgatva azt, a mit beküldő személyes ismerettségénél fogva igen jól tud: hogy a budapesti tudomány-egyetem által kiállított bölcsészettudori oklevéllel bírok, hogy több idő óta a miniszter ő nagyméltósága által kinevezett állami iskolai gondnok és miniszteri iskoláztató vagyok, — s főleg, hogy ezek hiányában is, már csak az egyetem elvégzésével, az 1883. I. t. cz. értelmében a tanfelügyelői állás elnyerhetésére teljes qualificatiom van. És hogyha nem is mindig válik be gyakorlatilag az, ki elméleti képzettséggel bír, mellettem szólnak mindazon indokok, melyek egyáltalán valamely minősítés meghatározását czélszerűnek bizonyítják.

Nem áll czikkírónak azon állítása, hogy én magamat árvaszéki kiadói czimvel illetetők irtok volnék, mert a főispán ur ő méltósága által aláírt kinevezési okmányom egyenesen »kiadó«-i állásra szol.

De mondjuk e két állást egynek! védve vagyok a munka tisztessége által.

Talán nem is annyira az megbecstelenítő a tanügyre nézve — a mint ezt a czikkíró czélzatosan feltüntetni kívánja, — hogy ily állásból segédtanfelügyelői állást nyerhetnék el, — mint inkább az elszomorító reám nézve, hogy avval a képesítéssel, melyet fáradságos munkával megszereztem sikerült, hat évig voltam kénytelen ezen állásban vesztegelni azon érthető indokból, mely egy gyámolnélküli terhes család fentartásának kötelességét róta reám.

Szol czikkíró egy bizalmas jellegű levél közléséről is.

Czélzata — ha jól értettem — pártfogóim előtt megbizhatatlannak tüntetni föl engemet.

No, ha eddig nem tudta, most a legszelebb körü nyilvánosság előtt értesitem czikkírót, hogy már több mint hat éve a munka jogából kifolyólag igyekszem képesítesemnek megfelelő állást nyerhetni el. És, hogy egyfelől kérésem válasz nélkül nem maradhatott, ezt mindenki természetesen találhatja, másfelől pedig, hogy némi biztatásban is részesültem, azt az én közlésem nélkül is mindenki tudta.

Mindarra nézve, mi az érintett közleményekben ezen kívül személyemet sértő foglaltatik, és mi csakis egy aspirans tollából lenne megbocsátható — dacára annak, hogy mélyen sértette a minden önálló gondolkozásu emberrel közös büszkeségemet (elhallgattatva ennek szavát) — nem veszem továbbra igénybe a sajtót, — hanem azon kijelentéssel, hogy ezután sem fogok személyemre vonatkozó semmi ilyen cikkek írójával hirlapi polemiába bocsátkozni, idézem Krisztus Urunk mondását: »Dobd kenyérrel vissza; azt, ki téged követ dob.«

Dr. Szabó Mihály.

Válasz a fenti válaszra.

Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy jelzett cikkekkel, mint a Kis-Küküllő vármegye társzerkesztője küldöttem be közlés végett, melyekért a felelősséget elvállalván, ezen fenti védelem által nem látom meggyengítve előbb közölt cikkekben kifejezett és a közvélemény által is tolmácsolt állításokat. Hogy mégis válaszolok arra, ezt inkább azon okból teszem, mert kíváncsi vagyok az eddig elmondottak pótlására.

*) Jelen »Válasz« már f. hó 6-án küldetett be, azonban helyszüke miatt csak ma közölhetjük.

Kis-küküllőmegyei társzerkesztőnkhez való viszonyunk kötelességünké teszi, hogy Dr. Szabó Mihály ur válaszával egyidejűleg az ő újabb cikkét is közöljük; megjegyezvén, hogy ezen cikket épen úgy, mint a lapunk ápril 29-iki számában foglalt Napi hírt s a május 3-iki számban foglalt Kis-küküllőmegyei krónikát csak azon föltétellel közöltük, hogy azokért a felelősséget kis-küküllőmegyei társzerkesztőnk teljesen magára vállalta.

A szerk.

vedőnek találtatván, rendes orvosi gyógykezelés alá vették és a forgalomból kitiltattak.

György Pál, kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy a tőkeamat- és járadék-, valamint a negyed osztály kereseti adóra vonatkozó kivetési munkálatok már teljesen befejeztettek. Az általános jövedelmi pótdadó és hadmentességi díj kivetése azon okból nem volt még elkészíthető, mert a községi előjárók, illetőleg körjegyzők nagy része ismételt sürgetések ellenére sem terjesztette be a lajstromokat a következő községekből: Mikefalva, Leppend, Sz.-Csávás, Sz.-Dányán, Dézsfallva és Dicső-Szentmárton. A harmad osztály kereseti-adó kivetési munkálatok is folyamatban vannak.

A kincstári tartozások befizetési eredménye összehasonlítva a múlt év hasonló időszakában elért eredménnyel, ennél 17.667 forint 81 krral kevesebbet mutat.

Az összes hátrálék a fogyasztási adókkal együtt f. év április hó végével 32.5685 frt 76 kr.

Fizetési halasztás és házadómentesség április havában nem engedélyeztetett.

Theil István, kir. ügyész jelenti, hogy az erzsébetvárosi kir. törvényszék területén 80 bűnvizsgálat vált függővé. A kir. törvényszéki fogházban 66 elítélt és 5 vizsgálati fogoly volt tartóztatva. Fegyelmi eset nem fordult elő.

Bágya Ödön, árvaszéki elnök jelenti, hogy a múlt hóban beérkezett 484 drb. beadvány, hátrálék volt márezius haváról 266 darab s így összesen elintézendő ügydarab volt 750 drb. melyek közül elintézést nyert 363, és így ájtott május hóra 387 drb. A hátrálékok nagy száma onnan van, hogy dr. Ujvárosi Gábor ülnök hosszas betegsége a rendes ügymenetet érzékenyen késlelteti.

Mikes Gyula, kir. főmérnök jelenti, hogy az állami utszakaszon a múlt hóban történt és bejelentett árvízkarok helyreállítottak s a 229—230. klm. közt házi kezelés mellett engedélyezett s végrehajtott Maros-partvédmű befejeztetett. Ezzel egyidejűleg ugyanazon helyen levő régi partvédmű helyenkint kijavítottatott, de vett értesülés szerint előbbi a második sarkantyúnál ismét beomlással fenyeget.

A folyó évre előirt kavics szállítása még nem lett megkezdve. Hasonlólag szünetel a 230—232. klm. közt vállalatilag kiadott Maros-partvédmű építése is. A törvényhatósági utakon a közmunka ledolgozása erősen folyik s főleg a múlt hóban a kavics beágyazásánál tetemes munkaerő használtatott föl. Ezenkívül a gátlások és sarkantyuk készítése is a Balavásár-Szancsali uton megkezdett s még folyamatban van.

A közlekedés biztonsága érdekében az elsőrendű megyei utakon szükséges karfák és kerékvetők felvétele egyelőre a fent említett utvonalon Dicső-Szent-Márton-Szancsali szakaszán főmérnök által teljesítetvén, ennek alapján e vonalon a munka is rövid időn fogamatba fog vétetni.

Több folyó ügy elintézése után az ülés déli 1 órakor véget ért.

*

A kis-küküllőmegyei általános tanító-egyesület évi rendes közgyűlését, f. évi május 6-án, Dicső-Szent-Mártonban, az állami iskola helyiségében, az egyesület összes rendes- és pártoló tagjai jelenlétében tartotta meg.

A gyűlést magasröptű és élénken megéljenzett beszédével Kovács Elek egyesületi elnök és ref. esperes nyitotta meg, megemlékezvén a tanítók hivatásáról, hazánk, nemzetünk érdekében tett és teendő szolgálatairól. Elnöki megnyitó után Horváth László kir. tanfelügyelő beszédében emberbaráti és forrón szerető keble melegét árasztotta egyesületünkre, hogy azon meleg által egyesületünk minden tagját tevékeny munkásságra ébreszsze. Egyesületünk teljes fellendülését, annak megyei tanügyünkre való hatását kiemelve, többszöri éljenzéssel félbeszakított beszédében megköszönte egyesületünk tisztviselőinek lelkiismeretes működését.

A tárgysorozat megállapítása után Bernád Lajos egyesületi titkár a gyűlés osztatlan figyelme közt olvasta fel az 1889—90. évi, többször helyesléssel kísért és megéljenzett titkári jelentését. Titkárnak fáradhatlan munkásságáért köszönet szavaztatott és jelentése jegyzőkönyvileg megörökített. Titkári jelentéssel összeköttetésben elhatározottat Kis-Küküllőmegye földrajzának 100 frt pályadíj kitűzése mellett való megíratása.

Jelentést tettek: Csinádi István egyesületi pénztáros az egyet pénztár állásáról és Nyárádi Dénes könyvtáros a könyvtár állásáról.

Gyöngyössy István, egyesületünknek az

1889-ik évi egyetemes gyűlésre felküldött képviselője megszokott fenköltéssel, többször helyesléssel kísért tanulságos szakszerű előterjesztést tett megbízatásáról. Előadót a gyűlés megéljenzte s fáradhatlan munkásságáért köszönetét fejezte ki.

Csinádi István az „Eötvös alapot” részletesen és behatóan ismertette, melyért jegyzőkönyvi megörökítés mellett egyesületünk köszönettel adózott.

Nyárádi Dénes „Schweiz gyümölcstermeléséről” című alapos és az ottani viszonyok teljes ismeretéről tanuskodó értekezésében Schweiz gyümölcsészetét oly élénk képen tárta elő, hogy minden jelenlevőt magával ragadva, gyümölcstenyésztővé vagy a gyümölcstenyésztés barátjává tett.

A leiratok és átiratok elintézése után a tisztújítás következett: elnöknek Kovács Elek ref. esperes, — alelnöknek Gyöngyössy István —, titkárnak Bernád Lajos —, jegyzőnek Hadházi Julia —, pénztárosnak Csinádi István és — könyvtárosnak Agyagási Sándor választattak meg; továbbá a gyűlés még 12 választmányi tagot választott.

„Források Brassó történetéhez.”

Ezen munka összegyűjtésével megbízott bizottság a múlt év folyamán a városi tanácshoz és képviselő testülethez egy jelentést terjesztett be, a mely jelentésből adjuk mi is a „Kronstädter Zeitung” után a következőket:

A jelentés szerint ezen vállalat létesülését az 1880-ik évben a február 11-én tartott városi képviselőtestületi gyűlés határozta el, mely a tanács javaslata folytán kimondotta, hogy a város költségén ezen cím alatt: „Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt” egy munkát fog kiadni, a melyben minden a városra vonatkozó s a városi levéltárban, valamint testületek és magánosok birtokában található oklevelek nyilvánosságra hozassanak. S egyúttal ezen vállalat biztosítására egy évenként kiutalandó összeg szavaztatott meg s elhatározottat a műnek 500 példányban való kiadása. A munka szerkesztésével pedig egy bizottság bízott meg, mely a maga kebeléből egy szerkesztőt választott s munkálatait megkezdette.

Több nehézség leküzdése után 1885 december havában végre az első kötet megjelenhetett, mely a városi tanács jóváhagyása után a nyilvánosságnak átadható volt.

A kötet egy 1503-ból keletkező számlával kezdődik, a melyet chronologiai rendben követnek a „Registrum debitorum civitatis”, a törösvári kastély számlái, a „liber proventuum civitatis” és a városgazdák számlái 1503—1526-ig lefolyt időből. E kötethez mellékelve van 3 tábla is, melyek, azon idők írását és rajzait tüntetik fel. A kötet a hazánk történelmében oly nagy jelentőségű évvel, 1526-al, végződik.

A munkából több mint 150 példány részint a hazai, részint a külföldi könyvtárak részére ingyen küldetett meg.

A vállalat ezen előzékenysége nem is maradt eredmény nélkül, mert nemsokára minden oldalról érkeztek elismerő nyilatkozatok, valamint több oldalról hasonló művekkel viszonyozták a figyelmet.

Igy a budapesti egyetemi könyvtár, a magyar tudományos akadémia, a bukaresti, a bajor akadémia több értékes munkát küldött csereképen, a mely munkák a város könyvtárának nemesak becses darabjai, de a bizottság tagjai által is már több irányban czélszerűen voltak felhasználhatók.

Számos köszönő irat, s ismertetés úgy a hazai, mint a külföldi sajtóban előmozdította a munka kelen-dőségét és terjedését.

A mint a bizottság az első kötetel elkészült, azonnal a második kötet összeállításához fogott, mely 1889-ben teljesen elkészült s a nyilvánosságnak átadott.

Ezen kötet az 1527—1540-ig terjedő időszakot öleli fel, mely szintén érdekes és becses okmányokat tartalmaz.

Ugyancsak a múlt év folyamán a bizottság a harmadik kötet összeállítását is elkezdte s ezen munkálatában már annyira haladt, hogy máig 6 nyomtatott iv elkészült ezen kötetből is.

Ezen anyag összegyűjtése és összeállítása által olyan munka került a történelem-kedvelők és mívelők kezébe, mely nélkül a város történelmének ismerete vagy megírása alig volna lehetséges. S ezen munka kiadása által a városi tanács és képviselő testület a tudományok iránti áldozat készségének adta tanujelét, a miért is első sorban ezeket, de egyúttal a bizottság buzgó és fáradhatatlan munká-

sait is illeti az elismerés és érdem, hogy ezen nagybecsű okmányok mindenki számára hozzáférhetőkké tétettek.

Köszönet.

A svájci gyümölcsfa- és szőlő-művelésről.

Irta: Nyárádi Dénes áll. tanító.

(Fölolvastatott a Kisküküllőmegyei általános tanítóegyesület f. hó 6-án tartott közgyűlésén.)

A gyümölcsfa Svájcban már évezredekkel ezelőtt kedves hazát talált, úgy hogy az ősi régi Celta gyarmatok idejéből még ma is számos gyümölcs maradványt találunk megszenesedetten, melyek közül a nagyobbak, szélesebb, s a kisebbek szűkebb magtokkal vannak ellátva. Az elsőt oltott gyümölcsnek, az utóbbit vadnak tartják. Mind a két féle nagy készlet gyűjtetett és aszaltatott a régiek által. — A nemesebb fajok már az idő óta mívelés alá kerültek; nemesítés által lassanként a vadak is behozattak a kertekbe. Kétség kívül igen előkelő helyet foglal el a svájci gazdálkodásban a gyümölcsfa művelés, s annyira is járnak körülötte, mint egyik országban sem. — A svájci gazda szántóföldjei és rétjei szélén alma és körte-fák diszlenek, melyeknek gyümölcsiből almabort készítenek. Ez a legszegényebb nép szeszes itala, mely azonban sokkal jobb és táplálabb, mint a mi pancsolt és mérges anyagokkal vegyített szeszes italaink. — A mely magasságban a körte és alma meg nem érik, még ott is diszlenek a gyümölcsfák. A cseresznyék a legmagassabb vidék gyümölcsei; ebből pedig cseresznye pálinkát főznek, a melyben újból semmi mérgező ellen nincs, és a kávéházakban annyira szokott ital az, hogy minden fekete kávé mellé oda teszik a pohár cseresznye pálinkát is, mely-lyel összevegyítve a legkellemesebb ital.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenet.

Sz. G. urnak helyben. A lapunkban „Képi kiállításunk” cím alatt megjelent cikksorozat nem Binder Jenő tanár ur írta.

A szerk.

Közönség köréből.

Alólirott szívem mélyéből fakadó legforróbb köszönetemnek kívánok e helyen kifejezést adni a helybeli „magyar protésztaans jótékony nőegylet” tagjainak azon nemeslelkű tettökért, hogy a múlt hó 18-án történt égés által szenvedett szerencsétlenségem 72 darab különböző felviselt fehérneművel segélyezni sziveskedtek. — E nőegylet valódi gyámola Brassó szegényeinek és a szerencsétlenségek által sújtottaknak, s épen azért ismételt köszönetem mellett kívánom, hogy egy a nőegyletnek egyetemben, mint a nőegylet minden egyes tagjának működését az Ég áldása továbbra is kíséje.

Brassó, 1890. május hó 12-én.

Borbély Antal.
harisnyaszövő-segéd.

T á v i r a t o k.

Budapest, május 12. A képviselőház mai ülésében alelnököknek gróf Andrássy Tivadart és Bokrost választotta meg, jegyzőknek maradtak az eddigiek, csak Zay helyébe került Balogh. Azután az osztályok alakultak meg. A főrendiház szintén eddigi tisztikarát választá meg ujra.

Kolozsvár, május 12. Az Emke igazgatóválasztmánya mai ülésében a folyó évi segélyezéseket tárgyalta. Ujabb 30,000 frt állván rendelkezésre, eddig 350,000 frt van segélyekre lekötve. Orbán Balázs emlékének megfelelő alakban való megörökítése elhatározottat. — Zakariás nyug. ref. lelkész egy Brádon létesítendő óvódára 12,000 frtot ajánlott fel. Szentesre fiókinézet feiállítására 15 tagu küldöttség megy, kifejezendő, hogy az egyesület minő jelentőséget tulajdonit az Alföldön megindult mozgalomnak. Az aláírások első cyclusa lejárván, újabb nagyszabásu mozgalom megindítása határozottat el, melybe az országos képviselők is bevonatnak.

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmegye részéről: Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllőm. részéről: Gyöngyössy István (D.-Szt-Márton)
Felelős szerkesztő: Kis-Tétényi Walther Béla.
Laptulajdonos: Harmath Lajos.
Kiadó: Alexi könyvnyomdája.

H I R D E T M É N Y E K.

Szám 374.—a.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kereskedelem-ügyi miniszterium az 1890. évi április hó 23-án kelt 15180/I. számú rendeletével a Nagyvárad - Kolozsvár - Brassói államut 411—412. szakaszán lévő 63. számú hid helyreállítását 2017 frt 95 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálat foganatosításának biztosítása czéljából az 1890. évi május hó 16-ik napjának d. e. 10 órájára a Brassó vármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bálnatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kintűzött nap d. e. 9 $\frac{1}{2}$ órájáig a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Brassó, 1890. április hó 29-én.

A brassómezei m. kir. építészeti hivatal.

(138) 2—3

Ház-árverezés!

Bolonyában a 314. szám alatti, a legélénkebb és leglátogatottabb helyen fekvő **szép ház**, melyben egy jó forgalomnak örvendő **szatócs-üzlet** is van, öt szobával, pinczé-vel stb. ellátva, valamint **szép udvarral** is bir, — folyó 1890. évi május hó 14-én helyben a ház-

nál elővereztetik. A kikiáltási ár 2700 frt, mely összeg azonban 3 részletben is lefizethető igen előnyös feltételek mellett. (148) 2—2

Csak 2 krajczár

egy levelezőlapért elégséges, egy valódi brünni posztószövetekből összeállított dus tartalmu mintagyűjteménynek birtokába juthatni, melyet a legolcsóbbnak elismert posztó gyári raktár

Pirák és Társa

(16)11—12 **Brünnben**

kivánatra mindenkinek bérmentve megküld.

Legnagyobb raktár mindennemű posztóárúkból, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig, bámulatos olcsó árakon. Egy elegáns, teljes tavaszi vagy nyári férföltönyre elégséges egy szelvény 3-10 méter vagy 4 bécsi rőf hosszúságban, s egy szelvény ára

4-60 frt. jó juhgyapjuból,
7-40 „ jobb „
9-90 „ finomabb „
11-80 „ legfinomabb „

Felöltő-szövetek méterenkint 2-50 frttól feljebb; továbbá előírás szerinti posztónemek es. kir. hivatalnok-egyenruhák, veteránok, tornászok, tűzoltók vagy bármely testületek számára. Legjobb minőség, a legolcsóbb gyári árakon.

Szétküldés utánvétellel. 10 frton felüli küldemények bérmentve. — Levelezés minden nyelven.

Csak 10 napig Brassóban. A Klastrom-kapu előtt

Vasárnap, 1890. május hó 10-én megnyitása az **Eduardo Montenegro-féle** (Spanyolországból)

nagy állatseregletnek.

Naponként két előadás az idomításban, kapcsolatban az összes vadállatok etetésével, és pedig: **délután 4 órakor és este 8 órakor az idomítási előadások a jelenkor leghíresebb hat állatszeliidője által.**

1. **MARY MONTENEGRO** k. a. Spanyolországból, első állatszeliidőtő, a ki Európa legnagyobb városaiban a legszebb hírnévre tett szert s a legkitűnőbb férfiak elismerő okmányaival bir, minden előadáson fölép az általa idomított **NÉGY AFRIKAI OROSLÁNNAL** és az eddig még nem látott szeliidített **HIÉNAVAL**.

2. **MISTER FELIX**, Amerikából, kinek ügyességét és bátorságát eddig senki felül nem multa, minden előadáson bemutatja magát **hat afrikai oroszlánjával**.

3. **EM. PALOMINO**, a legbátrabb állatszeliidítő, gyakorlatot tart **öt szeliidített királytigrissel**, mely minden eddig látott idomítást felülhalad.

4. **HÁROM ESZAKSARKI VAD MEDVE** elővezetése a bátor idomító **Cornelius** ur által, kinek játéka méltán nevezhető eddigelé páratlannak.

5. **BABA, az óriási elefánt** idomítása (3 $\frac{1}{2}$ méter magas, 125 éves és 4500 kiló nehéz), elővezetve **C. Charles** ur a jelenkor leghíresebb elefánt-idomítója által.

6. Minden előadáson különböző változatokban tartatnak idomítások **ÓRIÁSI KIGYÓKKAL, Lola Montenegro** k. a., a kigyók királynője által.

Különlegességek:

Egy **sumatrai TAPIR**, eddigelé még egy állatseregletben sem látható. — **24 oroszlán**, melyeket ekkora számban és ily szép példányokban egy intézet sem mutathat fel. — Egy **fekete párduc**; ily nagy és szép állat még nem volt látható egész Európában. — **hat bengáliai királytigris**, vadon fogva, melyekkel egy állatkert sem bir. — Egy **hat darabból álló párduc-család**, köztük egy fekete párduc, az ugynevezett **nap-párduc**, mely a világ legvérszomjasabb vadállata. — Egy **PUMA-család**, aranyoroszlánnak is nevezve; **jaguárok**; **leopárdok**; **vadmacskák**; **hiénák**, csikos és petyegtetett szőrűek; **szibériai farkasok**; egy **sakál-család**; **oroszoszági medvék**; egy pár u. n. **méz-medve**; egy **vad-kan**. Egy **selyem-bika**. Egy **zebra-mén**. Egy **gnu** (egyszarvu ló), valamint egy **ketindiai mufflon**, mely állat nagyon ritka állatseregletben látható; három család **vad láma**.

Egy krokodilus-család.

Az állatsereglet nyitva van naponként délelőtti 10 órától kezdve.

Hely árak:

Első hely 60 kr., második hely 40 kr., harmadik hely 20 kr. Katonák őrmestertől lefelé és gyermekek minden helyárak felét fizetik.

A szünetek alatt a katonai zenekar játszik.

A nagyérdemű közönséget szíves tömeges látogatásra meghívja mély tisztelettel

Eduardo Montenegro,

az állatsereglet tulajdonosa, Spanyolországból.

Első erdélyi bank Brassóban.

Hirdetmény.

Az igazgatóság az általános óhajnak engedve, elhatározta, hogy az eddig használatban levő giro-levelek helyett f. év május 1-től kezdve takarékbetét könyveket fog kibocsátani.

Kivonat a határozatokból:

A legkisebb betét 1 frt.

A betétek kamatozása a betétek napját követő köznapon veszi kezdetét s végződik azon köznapon, mely a visszafizetési napot megelőzi.

Minden év június és december hó végén az egyes betétekre vonatkozólag a kamatok kiszámítatnak, s mint új betétek a tőkéhez csatolva gyümölcsöztetnek, a nélkül, hogy a félnek erre vonatkozólag külön kérésére lenne szüksége.

Tőke visszafizetések 500 frt értékig egyszerű kívánatra teljesítetnek; azonban

500 frtól — 2000 frt-ig három napi,

2000 „ — 5000 „ öt napi,

5000 „ — 10,000 „ tizenöt napi és

10,000 frton felüli összegeknél harmincz napi felmondási időnek kell a visszafizetést megelőzni.

A kamatláb további intézkedésig 4 $\frac{1}{2}$ %-ban állapított meg, mely mellett azonban az intézet a 10% tőke kamat-adót maga hordozza.

(126) 9—*

Első erdélyi bank Brassóban.

Kérem olvasni!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy Nagy-utca 540. h. sz. a. levő bolti helyiségek egyikében saját nevemen **czipész-műhelyt** nyitottam, a hol mindenféle e szakba vágó rendelést elfogadok.

Férfi- és női czipőket, legesinosabb kiállításban páronként következő árakban készítek: 3 frt 50, 4 frt, 4 frt 50, 5 frt, 5 frt 60 frt és 6 frt 50 kr.

A czipők jó minősége- és tartósságáról kezeskedve és pontos kiszolgálást biztosítva, ajánlom magamat a t. cz. közönség eddigelé is nekem nyújtott pártfogásába.

Kiváló tisztelettel

Biró Gyula.

Építetőknek fontos!

Van szerencsénk a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy mindennemű építészeti tervek elkészítését és az építészeti szakmához tartozó kérdések megoldását, továbbá építkezések, beton-munkálatok, vízlecsapolások, nedves falazatok száraz állapotbani, vízvezetékek stb. stb. helyreállítását, a legjutányosabb árak és a kellő biztosíték adása mellett elvállalunk. Szolgáltatatainkat igénybe venni szándékozók, szíveskedjenek a buzasoron 558. sz. a. található építészeti irodánkhoz fordulni.

Ugyanitt első minőségű Portland és Roman cement kapható zsákokban a legjutányosabb árban.

(124) 5—6

Gärtner és Mazuchi.

BUDAI
Páróczy
KESERUVIZ-FORRAS

Ezen annyira kedvelt, eddig legjobbnak elismert gyógyhatású hajtószer, orvosi kútnósegek által mint nélkülözhetetlen házszer legjobbnak ajánlatik, különösen altesti bajoknál vértörődés, aranyeres tüdő-, vese- és scrophulózis bántalmaknál, hidegláz, köszvény, bőrkürités, dugulás stb. ellen. Rak-táron friss töltésben minden fűszer-, ásványviz-kereskedésben, a legtöbb gyógyszerár és gyógy-fűterkesedésben.

(112) 7—10

A forgalmi igazgatóság:

Losertestvérek. Budapest.

HIRDETÉSEK

felvételnek

a kiadó-hivatalban.

lására még teljesebb világításban mutatni be válszólo tájékoztatanságát, teljes mértékben való járatlanságát és az iskolaügy iránt, — melynek szerinte hivatott és képesített férfi — a lelkesedés és érdeklődés hiányát is.

Ad rem!

Védelmének első passusa „valótlanságok”-nak nevezi jelzett cikkekben kifejezésre jutott állításokat. Gyenge argumentum, jó uram! Ön ezen odavetett szóval megvédve hiszi minden a positivitáson alapuló állításunkat.

Épen ezért rendre vesszük sophismáit, igyekeztünk azokat a közvélemény előtt a törvény és a józan logika követelményeinek megfelelőleg a maguk értékére szállítani.

Fennen hirdeti, hogy Ön „a budapesti tudományegyetem által kiállított bölcsészettudori oklevéllel bír” s ezt „én is igen jól tudom.” Tudom, hogy ezen oklevéllel csakis címet nyert, és semminemű pályára ez Önt nem képesíti, s így nem látom helyén valónak Ön részéről minduntalan, uton-utfélen erre hivatkozni. Így tehát ismételtén tudomására hozom, hogy ezen pusztá címet, semmi egyebet nem igazoló oklevele, nem képesítés semminemű pályára, s kár ezzel port hinteni a nagy közönség szemébe.

Mondja továbbá: „több idő óta a Miniszter úr ö nméltósága által kinevezett állami iskolai gondnok (?) (helyesebben gondnoksági tag) és miniszteri iskolalátogató vagyok.” Nevetséges argumentum Vajjon találhatnánk-e még széles e hazában Önön kívül más valakit, ki nevezett társadalmi állásokat képesítésnek tartsa a tanfelügyelőségre és ezekre oly hatékonyan hivatkoznék, mint Ön.

Különböztetünk csak, mit tett és tesz Ön ezen állásokban is? Lássuk, hogy vajjon feljogosítja-e Önt ez irányban tett munkássága arra, hogy fennen hivatkozzék nevezett társadalmi állásokra? Ugy tudom s itteni csaknem két évi működésem arról győzött meg, hogy mint miniszteri látogató, egy ízben sem látogatta meg a köréhez tartozó iskolákat.

Mint a dicső-szentmártoni állami iskolák gondnoksági tagja, teljesítette-e kötelességét úgy, miként azt egy oly férfinak kellett volna, ki öndicsékvéssel elteltén, tele torokkal publikálja, hogy ő „az egyedüli szakember a gondnokságban”?

Minő lelkesedést lát Ön abban, hogy két évi itteni működésem alatt 18 tartott gondnoksági ülésből jelen volt 6 ülésen? Mondja csak: hányszor teljesítette a gondnokságok számára kiadott miniszteri „Utastás” 52. §-ában körülírt megbízatását? S kérdem végre: mivel igyekezett előmozdítani a dicső-szentmártoni népoktatásügyet? Erre adja meg Ön a feleletet.

Mert látja, jó Úram, a ki lelkesedik és érdeklődik azon ügy iránt, melyet minduntalan ajkán hord, melyre magát hivatottnak és képesítettnek mondja, hiszi, s melynek szolgálatába akar szegődni: az más képen cselekszik, mint Ön. Így tehát az Ön által eddig is hitt és hirdetett kvalifikációi nem válnak be, bármiképen erőszakoljuk is, érdemül és arra valóknak, hogy egy tankerületben még segédtanfelügyelői állást is elfoglalhasson, annál kevésbbé betölthessen. De distingváljuk csak tovább „mindezeknek hiányában” következő okoskodását: „már csak az egyetem elvégzésével, az 1883. évi I. t. cz. értelmében a tanfelügyelői állás elnyerhetésére teljes kvalifikációm van.” Ugyan, ugyan! Hogy lehet Ön olyan szerénytelen, ezt még papírra is leírni!

„Teljes kvalifikáció!”

Én alig hiszem, hogy valaki az idézett törvény 8. §-ában foglaltaknak ily értelmezést adjon. Mutasson Ön egyetemi végzettségét igazoló okmányt, ha tud.

Más az, Úram, hallgatni az előadásokat, vagy ott lenni az egyetemen, s más fogalom alá esik azt elvégezni s arról igazolványt is fölmutatni. Értelmezze csak a törvényt komolyan — ha tud — s mindjárt más következtetést fog levonni belőle.

A midőn elismeréssel vesszük tudomásul „egy gyám nélküli terhes család főtartásának hat éven át Önre rótt kötelességteljesítését”, egyszersmind emlékeztetjük, hogy ezen idő épen elégséges lett volna arra, hogy az egyetemet teljes mértékben — szakmáját illetőleg — elvégezze, s a tanfelügyelőséghez szükséges kvalifikációt megszerezze.

A mi pedig „csak is egy aspirans tollából lenne megbocsátható” föltevését illeti, megnyugtathatom, hogy csekélységem nem lehet aspirans 18 évi tanítói, tanári, egy évi kir. tanfelügyelőségi irodában gyakorlókodói idő után oly állásra, mely önálló- és független működési körénél, sőt javadalmazásánál fogva mögötte áll jelenlegi állásomnak. A segédtanfelügyelő,

miként ezt megolvashatni a „Népnevelési tanfelügyelők” számára kiadott „Utastás” 5—9. §-ában, mindig és mindenben a kir. tanfelügyelő közvetlen utasítása és meghagyása értelmében járhat el csak. Önálló működési éveimnek száma pedig engemet ez alul kinővesztvén, nem vágyom kiskoruvá lenni. Ezt megnyugtatóul Önnek és mindazoknak, kik abban a hitben lehetnek, melyben Ön is van.

Felszólalásom kizárólag vármegyénk tanügyének érdekében volt és van.

Vármegyénk tanügyének szüksége van egy komoly, elméletben és tapasztalatokban egyaránt gazdag tanügyi férfira; sajnálom, hogy mindezeket én Önben ez idő szerint nem találhatom fel.

Gyöngyössi István,
polg. isk. igazgató.

NAPI HIREK.

Lapunk legközelebbi száma a f. hó 15-re eső ünnepe miatt csak szombaton, azaz f. hó 17-én fog megjelenni.

Dalestély. A brassói magyar dalárda szombati dalestélye igen jól sikerült. Tekintve a nagyon is előrehaladt szezont, elég nagy közönség vett részt az estélyen. Az előadott férfikarok közül kettő vált ki és részesült kiváló tetszésben: „A völgyi rózsza” Hermestől és „Tarka Madár” Hoffertől. Az előbbi egy igen csinos idyll-szerű kis dal, melynek előadásában a finom dýnamikai árnyalások a gondos vezetés- és a szorgalmas betanulásról tanuskodtak. A „Tarka Madár” című népdalegyveleg hatását nagy mértékben emelte a dalárda kitűnő tenoristájának, Binder Jenőnek szokott vervevel és praecisitással előadott solója. A közönség csak finom izlésének adott kifejezést, midőn a dalt megismételtette. Ugyancsak nagy tetszést aratott Fink Adolf solója, ki Schubertnek „Az én tanyám” című dalát énekelte. Fink ur hangja a mélyebb fekvésekben kissé gyöngye ugyan, de azért nehéz feladatát — „Az én tanyám” Schubertnek egyik legnehezebb dala — igen csinosan oldotta meg. A vegyes-karról ez alkalommal nem sok jót mondhatunk. A Zimay-féle „Suhog a szél” nem volt jól megválasztva, mert szám szerint, erős nőikart igényel, minővel dalárdánk jelenleg — sajnos — nem rendelkezik; ezen körülménynek tudjuk be, hogy ezen dal nem részesült kellő elismerésben. A második vegyeskar, „Felhívás tánczra” Oestentől, meglehetősen mindannapi, sőt vége felé kissé banális compositió. A betanulására fordított gond és szorgalom — miről a csinos előadás tanuskodott — zeneileg tartalmasabb tárgyat érdemelt volna meg. A műsor után táncz következett, mely élénken folyt a késő éjjeli órákig.

A képkiallítás — mint már jeleztük volt — néhány nappal meghosszabbított és pedig f. hó 16-ig bezárólag lesz még látható. Az „Orsz. Képzőművészeti Társulat” több oldalról nyilvánított óhajnak kívánt ezen intézkedésével eleget tenni s bizonyára sokan örömmel fogják felhasználni a váratlanul jött alkalmat, hogy egyik-másik kedvessé vált képet, melytől a mult héten már elbucsuztak volt, még egyszer megtekinthessenek. Vasárnap közel 300-an látogatták meg a képkiallítást.

Szemgyógyászat. A helybeli m. kir. orsz. szemgyógyintézetbe a f. év első (jan. 1-től ápril 30-ig terjedő) negyedében összesen 103 szembeteg vétetett föl, kik közül 74 elbocsáttatott, az intézetben maradt még 29. A betegek közül 24-en nagyobb műtét végeztetett; hályogműtét 12 esetben alkalmaztatott.

Montenegro állatsereglete vasárnap nyílt meg s mindjárt első nap igen élénk látogatottságnak örvendett. Tényleg igen sok benne az érdekes és megtekintésre érdemes példány. Naponként kétszer — d. u. 4 és esti 8 órakor — előadások tartatnak; ekkor mutatják be a különböző állatszeliiditők — férfiak és nők — a dressura bámulatos eredményeit. Az előadások után az állatok etetése következik, a mi szintén igen érdekes a maga nemében.

Meghívó. Gróf Bethlen Gábor főispán ur ö méltóságának meghagyása következtében Kis-Küküllő vármegye törvényhatósági bizottságának t. cz. tagjait a f. évi május hó 29-ik napján d. e. 10 órakor megnyitandó rendes tavaszi közgyűlésre tisztelettel meghívom. Dicső-Szentmárton, 1890. május 6-án. H. Gál Domokos, alispán.

„Az eddig Bécsben létezett Pasteur-Chamberland féle óltóanyagot (lépfene és orbáncz ellen) termelő intézet a nagyméltóságu földmívelésügyi m. kir. miniszterium meghagyása folytán f. é. április hó 1. óta kizárólag Budapesten (Rudolfrakpart 7. sz. alatt) létezik.”

A triesti általános biztosító társaság (Assicurazione Generali) f. év április hó 29-én Triestben tartott, 58-ik közgyűlésén betérjesztette az 1889. évi mérlegét.

A közgyűlésnek tett jelentésekből értesülünk, hogy az életbiztosítási ágban a díjtartalék 2.046,093 frt 42 krral szaporodott és 1889. december 31-ikén 26.634,162 frt 01 krra emelkedett, míg az 1889-ben újonnan kötött biztosítások összege 16.225,816 frt 85 krra rugott, mi által az 1889. december 31-ikén érvényben levő biztosítások tőkeösszege 116.904,648 frt 39 krra felszaporodott.

Az elemi biztosítási ágazatokban a díjtartalék 2.194,541 frt 21 krt tesz ki, míg az 1889. december 31-ikén a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények összege 23.544,053 frt 22 krra rug.

Az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére szolgáló tartalékalap 253,855 frt 74 krral szaporodott és 1889. dekzember 31-ikén 1.190,453 frt 60 krra emelkedett, noha a kisorsolandó értékpapírok csakis névértékükkel lettek a mérlegbe felvéve.

A tőkésített nyereségtartalék elérte az alapszabály szerinti magasságot 2.625,000 frttal, míg az ingatlanok tartalékalapja 1.289,480 frt 92 krra emeltetett.

Az 1889-ben kifizetett károk összege: 10.114,545 frt 47 kr. A társaság alapítása óta egész 1889. évi december 31-kéig 227.371,940 frt 22 krnyi tekintélyes összeget fizetett ki károk fejében. Ezen összegből 139.041 káreset 42.396,621 frt 32 krnyi kártérítéssel hazánkra esik.

Az összes biztosítéki alapok 2.388,389 frt 32 krról 40.758,238 frt 42 krra emeltettek és a legjobb értékekben vannak elhelyezve. Tiszta nyereség fejében 653,438 frt 48 kr. lőn kimutatva, miből minden egyes részvényre 106 arany forintnyi = 265 franknyi jutalék esik.

Mint ismeretes, az Assicurazioni Generali életbiztosított feleinek érdekében már évek előtt elhatározta és alapszabályainak 43. §-a értelmében keresztül is vitte, hogy az életbiztosítási ág díjtartaléka a B) mérleg szerint egészen külön kezeltetik és külön számoztatik el, és hogy az alaptőke és a nyereségtartalékok felét kizárólagosan az életbiztosítottak javára külön lekötötte. 1889-ben nevezett intézet az életbiztosítási tárczája érdekében még egy igen nevezetes és fontos lépést tett előre, a mennyiben kijelentette, hogy az életbiztosítási ág különös érdekében a jégbiztosítást üzletköréből kizárja és azt mint a baleset ellen való biztosításnál tette, egy külön e célra szolgáló intézetnek átengedi.

Ez által a triesti általános biztosító társaság üzletfelei mégis azon helyzetben vannak, hogy az összes biztosításait a nevezett intézet ügynökei által helyezhetik el jól és megbízhatóan, mert a mint a baleset ellen való biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság” által intézteti el, ép úgy utalja a jégbiztosításokat a szintén általa támogatott „Magyar jég- és viszontbiztosító részvény-társasághoz” elintézés végett. Minthogy, mint ismeretes, ezen két intézet mindegyike egy-egy teljesen befizetett millióra rugó alaptőke és az Assicurazioni Generali jól kipróbált ügynöki hálózata felett rendelkezik és azonkívül az anyaintézet szolid elvei szerint kormányoztatik, nevezett két társaság is azon kellemes helyzetben van, hogy biztosítási ágaikban a legmészebbre terjedő biztosítékokat képesek nyújtani.

Kis-Küküllőmegyei krónika.

(Közigazgatási bizottság. — Tanító-egyesületi közgyűlés.)

Kis-Küküllő vármegye közíg. bizottsága rendes havi ülését május 5-én tartotta meg Hilibi Gál Domokos alispán elnökle alatt Dicső-Szent-Mártonban.

Elnöklő alispán azon alkalomból, hogy a közíg. bizottság az új vármegyeházban ezuttal tartja első ülését, szívélyesen üdvözlí a bizottság tagjait, és azon óhajának ad kifejezést, hogy e teremben is a vármegye javára hosszasan működhesse, ténykedéseiket lengje át a leghazafiasabb szellem és munkálkodásuk eredménye a vármegye közérdekeire mindig áldásosan nyilvánuljon; ezzel az ülést megnyitja.

Az alispáni jelentés szerint a személy- és vagyonbiztonságot illetőleg nagyobb mérvű áthágás nem fordult elő. Az állategészségügyre nézve pedig jelenti, hogy Hosszuaszó községben Gyárfás Károly főszolgabírónál tartásban levő 2 drb. kincstári lovon a takonykór konstataáltván, a lovak leszurattak. A kellő óvó intézkedések megtétek s a gyanús lovak szigorú megfigyelés alá helyeztetek. A radnóthi járásban, Oláh-Sályi községben 7 drb ló rühkórban szenved.

Folytatás a mellékleten.

Haszonbéri hirdetmény.

3. Ajánlati lehet akár az egész birtokcsoportra, akár pedig a három összefüggő a fenti 1 pontban a., b., c. alatt jelzett birtokok egyik vagy másikára,

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

Hirdetmény.

Dicső-Szentmárton, 1890. május 6.
H. Gál Domokos,
alispán.

Miről a vármegyei bizottság t. cz. (155) 1—1

ASSICURAZIONI GENERALI 1889. ÉVI MÉRLEGE.

KIADÁS.

A tétel neve		Üzlet Vagyon Összes						Üzlet Vagyon Összes					
		Bevételek						Kiadások					
		frt		k.		frt		k.		frt		k.	
1. Díjtartalék a mult évről:													
a) tűzbiztosítás	1961062 50												
b) szállítmánybiztosítás	115819 29												
c) jégbiztosítás	46338 61	2123220	40			2123220	40						
2. Tartalék oly károka, melyek 1889. decz 31-én még fliigriben v. ak:													
a) tűzbiztosít.	362945 31												
b) szállítmány ztosítás	246169 19												
c) jégbiztosítás	1571 86	610686	36			610686	36						
3. Díjak a törleksek levonásával:													
a) tűzbiztosítás	6804609 14												
b) szállítmánybiztosítás	1601892 56												
c) jégbiztosítás	2218746 91	10725241	61			10725241	61						
4. Kötvényilletékek:													
a) tűzbiztosítás	255481 74												
b) szállítmánybiztosítás	13171 55												
c) jégbiztosítás	85292 53	353945	82			353945	82						
5. Tőke elhelyezések jövedelme:													
a) Értékekre adott előlegek kamatai	1929 05												
b) Állam- és más értékpapirok kamatai és oszt.	232742 83												
c) Kamatok váltóleszámításból, folyó-számlától és agió	61051 83												
6. Nyereség különféle értékesítések folytán													
7. Az állam- és egyéb értékpapirok többletértéke az 1889. decz. 31-iki árfolyam szerint számítva													
8. Nyereség													
Összesen		13813094	19	573247	30	14386341	49						
A tűzbiztosítási ágba befoglalvák a tükörüveg biztosításában elért eredmények.													
Összesen		13813094	19	573247	30	14386341	49						

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Eletbiztosítási osztály. [1889.]

[illegible]

AZ ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1889. deczem ber 31-én.

TEHER

[illegible]

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben: **Dr. Bazzoni Richard, Besso M., Báró Bruck Otto, Dr. Calabi R., Dr. Maurogonato E., Báró Morpurgo József, Segre V.** A vezértitkár: **Besso József.**

Nagyvarországi vezérigénökség, Budapest: az intézet saját házában Dorottya-utca 10. sz.

A brassói főügynökség Kamner és Jekelius.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.